

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»**

Кавиліна Ганна Костянтинівна

УДК 37.011.31+373.2+37.036+373.67

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДІТЬМИ РІЗНОВІКОВИХ ГРУП
ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Одеса – 2015

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент
Інжестойкова Валентина Олексіївна,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доцент кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Зданевич Лариса Володимирівна,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
завідувач кафедри дошкільної педагогіки,
психології та фахових методик;

кандидат педагогічних наук, доцент
Янцур Любов Антонівна,
Рівненський державний гуманітарний університет,
доцент кафедри педагогіки і психології
(дошкільної та корекційної).

Захист дисертації відбудеться «2» грудня 2015 р. о 12 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.053.01 Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за адресою: 65029, м. Одеса, вул. Ніщинського, 1.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за адресою: 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 36.

Автореферат розіслано «30» жовтня 2015 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. А. Княжева

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки передбачає необхідність кардинальних змін, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, прискорення інтеграції України в міжнародній освітній простір. Серед цих змін постає проблема підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів. На сучасному етапі, поряд із дошкільними навчальними закладами, де є чіткий розподіл за віковими групами, наявні установи, в яких групи укомплектовані дітьми двох-трьох вікових періодів. Такі малокомплектні дошкільні навчальні заклади існують здебільшого в сільській місцевості. У зв'язку з цим зростає потреба в підготовці фахівців дошкільної освіти, які зможуть працювати з дітьми різного віку, враховуючи їхні вікові та психологічні особливості, організовувати і проводити заняття з образотворчої діяльності відповідно до індивідуальних можливостей дітей та їхньої вікової різниці.

Дослідження проблеми організації роботи з дітьми різновікових груп у різних напрямках виховання і навчання було здійснено рядом учених: специфіка мовленнєвого спілкування (І. Зотова), навчання іноземної мови (О. Рейпольська), особливості взаємодії дітей різновікової групи (Г. Смольникова, Т. Доронова В. Щур, С. Якобсон) та ін.

Специфіку образотворчої діяльності дітей дошкільного віку досліджували як українські (В. Баранова, А. Богущ, Н. Гавриш, О. Дронова, М. Дубовик, В. Інжестойкова, В. Котляр, Н. Луцан, Г. Підкурманна, О. Проскура, О. Трусова, Л. Сірченко, Л. Скиданова, Г. Сухорукова, Л. Шульга, Л. Янцур та ін.), так і зарубіжні вчені (Н. Ветлугіна, Л. Виготський, В. Єзикеєва, В. Захарова, Є. Ігнат'єв, Т. Казакова, Т. Комарова, Г. Лабунська, Н. Сакуліна, Є. Фльорина та ін.).

Науковцями було розроблено і схарактеризовано методику навчання дітей малювання, ліплення, аплікації; розвиток особистості дитини та її творчих здібностей засобами образотворчого мистецтва й образотворчої діяльності в ДНЗ, керівництво самостійною образотворчою діяльністю дітей.

Натомість результати аналізу наукового фонду з досліджуваної проблеми засвідчили, що професійна підготовка майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності в різновікових групах дошкільного навчального закладу не була предметом спеціальних досліджень.

Водночас у педагогічній практиці наявна низка суперечностей між: потребою суспільства у висококваліфікованих фахівцях дошкільної освіти в галузі образотворчої діяльності та недостатньою розробленістю теоретичних і методичних засад щодо їхньої підготовки у вишах; необхідністю використання сучасних інформаційних технологій й упровадження нових підходів у процесі

підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми в різновікових групах дошкільних навчальних закладів і відсутністю відповідного методичного супроводу такої підготовки.

Отже, актуальність досліджуваної проблеми, необхідність розв'язання наявних суперечностей зумовили вибір теми дисертаційного дослідження **«Підготовка майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано в межах наукової теми кафедри сімейного та естетичного виховання «Професійне становлення педагога в умовах модернізації вищої освіти» (№ 0109U000188). Тема дисертації була затверджена вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 7 від 28.02.2013 року) й узгоджена в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук при НАПН України (протокол № 3 від 26.03.2013 року).

Мета дослідження: науково обґрунтувати й експериментально перевірити педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів.

Завдання дослідження:

1. Визначити сутність і структуру феномена «готовність майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп», уточнити поняття «різновікова група», «організація образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп».

2. Виявити компоненти, критерії, показники і схарактеризувати рівні готовності майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів.

3. Визначити й обґрунтувати педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів.

4. Розробити й апробувати модель і експериментальну методику підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів.

Об'єкт дослідження – професійно-педагогічна підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у вищих навчальних закладах.

Предмет дослідження – експериментальна методика підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів.

Гіпотеза дослідження: підготовка майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних

закладів буде ефективною, якщо реалізувати такі педагогічні умови: міждисциплінарна інтеграція нормативних дисциплін психолого-педагогічного циклу з фаховими дисциплінами професійно-художньої спрямованості; моделювання навчально-професійних ситуацій, спрямованих на організацію образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи; занурення студентів в активну професійно-художню діяльність.

Методи дослідження. Для розв'язання завдань, перевірки гіпотези дослідження використано теоретичні методи: аналіз філософської, психолого-педагогічної, мистецтвознавчої і методичної літератури з проблеми підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп; емпіричні методи з метою розробки експериментальної методики підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп: моделювання педагогічних ситуацій, бесіди, спостереження, діагностування, ділові ігри; педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний і прикінцевий етапи) для перевірки дієвості експериментальної методики і моделі підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності; кількісний і якісний аналіз результатів дослідження методами математичної статистики з метою визначення ефективності методики підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп.

База дослідження. Експериментально-дослідну роботу проведено на базі Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Миколаївського національного педагогічного університету імені В. О. Сухомлинського. Експериментальним дослідженням було охоплено 150 студентів 1-4 курсів спеціальності «Дошкільна освіта».

Наукова новизна дослідження: вперше визначено й обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчого мистецтва (міждисциплінарна інтеграція нормативних дисциплін психолого-педагогічного циклу з фаховими дисциплінами професійно-художньої спрямованості; моделювання навчально-професійних ситуацій, спрямованих на організацію образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи; занурення студентів в активну професійно-художню діяльність); виявлено сутність і структуру феномена «готовність майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів»; компоненти (креативний, рефлексивний, організаторський) і критерії готовності (когнітивний, культурологічний, організаційно-творчий); схарактеризовано рівні готовності майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності (високий, достатній, середній, низький); розроблено модель підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних

навчальних закладів, що обіймає такі етапи: збагачувальний, репродуктивний, творчий; уточнено поняття «різновікова група», «організація образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп». Подальшого розвитку набули теорія і методика підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи в дошкільному навчальному закладі.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці й перевірці діагностувальної та експериментальної методик підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів; упровадженні спецкурсу «Організація образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи в дошкільних навчальних закладах» у навчальний процес ВНЗ. Матеріали дослідження можуть використовуватись у вищих навчальних закладах у процесі викладання педагогічних дисциплін. Основні висновки дисертації можуть бути рекомендовані вихователям, студентам, магістрантам для написання курсових, дипломних і магістерських робіт; викладачам вищої школи, аспірантам у ході підготовки наукових статей, підручників, методичних рекомендацій тощо.

Результати дослідження впроваджено в навчально-виховний процес Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (акт про впровадження № 4609 від 12.12.2014 р.), Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського (акт про впровадження № 30/543 від 07.04.2015 р.), Рівненського державного гуманітарного університету (акт про впровадження № 51 від 23.03.2015 р.).

Достовірність результатів дослідження забезпечено теоретичним обґрунтуванням основних понять; використанням системи взаємодоповнювальних методів, адекватних предмету, меті й завданням дисертаційної роботи; якісним і кількісним аналізом експериментальних даних; дослідно-експериментальною перевіркою висунутої гіпотези.

Апробація результатів дослідження здійснена на міжнародній «Современные тенденции в педагогической науке Украины и Израиля: путь к интеграции» (Одеса, 2010 р.); всеукраїнських: «Науково-практичні читання студентів і молодих науковців, присвячених педагогічній спадщині К. Д. Ушинського» (Одеса, 2005, 2007 р.р.), «Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів» (Умань, 2010 р.), «Декоративно-прикладне мистецтво в національній системі художньо-педагогічної освіти: досвід і перспективи» (Одеса 2010 р.); «Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти» (Херсон, 2011 р.) науково-практичних конференціях; на засіданнях кафедр сімейного та естетичного виховання, теорії і методики дошкільної освіти.

Основні результати дослідження викладено в 10 публікаціях автора, з них 4 – у фахових виданнях України, 1 – зарубіжному виданні, 1 – апробаційного

характеру, 4 – додатково відображають наукові результати дисертації.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (247 найменувань, із них 6 іноземними мовами), 11 додатків на 53 сторінках. Основний зміст дисертації викладено на 167 сторінках. Робота містить 8 таблиць, 9 рисунків, що обіймають 5 самостійних сторінок. Загальний обсяг дисертації – 231 сторінка.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформульовано об'єкт, предмет, мету, завдання, гіпотезу, методи дослідження, розкрито наукову новизну і практичну значущість одержаних результатів, подано відомості щодо апробації й упровадження основних положень дисертації.

У першому розділі **«Теоретичні засади підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів»** розглянуто сутність і характеристику професійно-педагогічної діяльності, проаналізовано проблему професійної підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп у педагогічній теорії; розкрито сутність і структуру феномена «готовність майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп»; виявлено специфіку організації образотворчої діяльності дітей у різновіковій групі; визначено й обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп.

Аналіз наукового фонду з проблеми підготовки педагогічних кадрів вищої кваліфікації (В. Андрущенко, Є. Барбіна, І. Богданова, А. Богуш, В. Бондар, Ф. Гоноболін, І. Зимня, І. Зязюн, В. Кремень, Н. Кузьміна, В. Сластьонін та ін.) засвідчив, що підвищення якості підготовки майбутніх педагогів, формування їхньої готовності до професійної діяльності залежить не тільки від нових засобів і підходів до визначення мети і змісту роботи з дітьми, а й від суттєвої перебудови вже наявних способів організації навчально-виховного процесу вищої педагогічної школи, тобто від удосконалення професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців.

Професійно-педагогічну діяльність вихователя дошкільного навчального закладу та його підготовку у вищих учені досліджували в різних напрямках: мовленнєва підготовка майбутніх вихователів (А. Богуш, Н. Гавриш, Л. Загородня, Н. Ємельянова, І. Луценко, Т. Котик, Т. Скалозуб та ін.); професійно-педагогічна діяльність вихователя (Л. Артемова, О. Богініч, Л. Зданевич, Ю. Косенко, Т. Поніманська, Л. Хоружа, та ін.); підготовка вихователя до управлінської діяльності (Н. Денисенко, Г. Закорченна, Т. Понамаренко), екологічного виховання (Н. Лисенко), економічного виховання

(Н. Грама, Г. Григоренко та ін.), роботи з неблагополучними сім'ями (Т. Жаровцева), розвиток методичної культури майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах магістратури (І. Княжева), підготовка майбутніх вихователів дошкільної освіти в системі заочного навчання (В. Нестеренко) та ін.

Професійно-педагогічну діяльність майбутніх вихователів дошкільного навчального закладу розуміємо як інтегроване, особисто-ціннісне багатокомпонентне утворення, що характеризується набутою системою фахових знань, умінь і навичок у процесі навчання у виші, які забезпечують різнобічне виховання, навчання і розвиток дітей.

Різновікову групу ДНЗ розглядаємо як соціально організоване групове об'єднання дітей різного дошкільного віку (від молодшого до старшого), яке має спільний освітній простір (групова кімната), одного вихователя і помічника вихователя; спільні кімнати для занять, ігор, харчування, умивання, роздягання, спільне обладнання, іграшки; створюється можливість для спілкування, обміну досвідом старших дітей з молодшими; взаємодопомоги і взаємонавчання, виховання гуманних взаємовідносин у різновіковому колективі дітей з урахуванням основних принципів комплектування: вікових ознак, індивідуальних особливостей розвитку дітей та родинних зв'язків.

Поняття «організація образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи» розглядається як взаємодія вихователя і дітей різного віку на заняттях з образотворчої діяльності з метою навчання їх малювання, ліплення, аплікації; вміння сприймати й аналізувати твори мистецтва, що регулюється встановленим режимом і умовами роботи дошкільного навчального закладу.

У контексті дослідження підготовка майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп виступає як процес цілеспрямованого навчання студентів, здобуття ними відповідних знань із психолого-педагогічних та образотворчих дисциплін, формування в них умінь і навичок образотворчої діяльності, розуміння художнього образу в роботах дітей, обізнаність з особливостями методики роботи з дітьми різного вікового складу та взаємовідносинами між ними в одному різновіковому колективі.

Готовність майбутніх педагогів до професійно-педагогічної діяльності та її структуру досліджували такі вчені, як: А. Дурай-Новакова, Т. Ільїна, Н. Кічук, Н. Кузьміна, З. Курлянд, А. Ліненко, І. Спирін, В. Сластьонін, Д. Узнадзе, О. Щербаков, Р. Хмельюк, Г. Яворська та ін. Аналіз наукового фонду засвідчив, що феномен «готовність» учені розглядають: як особливий психічний етап розвитку особистості; спрямованість свідомості на виконання певної діяльності; світоглядну зрілість людини; професійно-предметну компетентність.

У дослідженні «готовність майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів» розуміємо як інтегральне особистісне утворення, результат процесу засвоєння майбутніми фахівцями системи знань, умінь і навичок професійно-

художньої спрямованості щодо роботи з дітьми різного віку з образотворчої діяльності в дошкільних навчальних закладах.

Учені (В. Баранова, О. Дронова, Р. Казакова, С. Макаренко, В. Мухіна, Л. Фесюкова, Л. Шульга та ін.) характеризують образотворчу діяльність дітей як соціально-педагогічне явище, що, з одного боку, формує творчу особистість кожної дитини, забезпечує розвиток її самосвідомості, надає можливість самореалізації, а з іншого – розвиває творчі здібності, забезпечує формування позитивно стійкої взаємодії дитини у співтворчості з однолітками й дорослими.

Визначено, що образотворча діяльність є складним, багатокомпонентним і багатофункціональним явищем, яке має яскраво виражений творчий характер, оскільки продуктом цієї діяльності, її матеріалізованою формою є художній твір як цілісність логічного й образного, емоційного і раціонального, матеріального та духовного, теоретичного і практичного. У процесі образотворчої діяльності формуються і розвиваються творчі здібності дітей і майбутнього вихователя: оригінальність, індивідуально-особистий вираз відчуттів і відносин, сприйнятливості до своєрідності художніх проявів іншого, здібність до художнього діалогу.

Ефективність занять з образотворчого мистецтва з вихованцями різновікової групи дошкільного навчального закладу залежить від того, наскільки вихователь володіє знаннями специфіки розвитку дитячої особистості в умовах міжвікових взаємодій, уміє конструювати освітній процес з урахуванням взаємовпливу дітей різних вікових періодів, діагностувати хід розвитку дошкільників і вносити необхідні зміни до змісту їхнього виховання й освіти.

З метою підвищення якості підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності в різновіковій групі дошкільного навчального закладу було визначено такі педагогічні умови: міждисциплінарна інтеграція нормативних дисциплін психолого-педагогічного циклу з фаховими навчальними дисциплінами професійно-художньої спрямованості; моделювання навчально-професійних ситуацій, спрямованих на організацію образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи; занурення студентів в активну професійно-художню діяльність.

У другому розділі **«Експериментальне дослідження підготовки майбутніх вихователів дошкільної освіти до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів»** представлено хід і результати експериментального дослідження, яке проводилося в три етапи: констатувальний, формувальний і прикінцевий.

На констатувальному етапі було визначено компоненти (рефлексивний, організаторський, креативний), критерії і показники оцінки рівнів готовності майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності в різновікових групах дошкільного навчального закладу. Когнітивний критерій із показниками: обізнаність майбутніх вихователів із психологічними та індивідуальними

особливостями дітей дошкільного віку; обізнаність із формами, методами і прийомами організації образотворчої діяльності в різновіковій групі дошкільного навчального закладу; культурологічний критерій із показниками: обізнаність із творами світової та вітчизняної культури; обізнаність з різними видами і жанрами мистецтва; розуміння і здатність аналізувати твори мистецтва; розуміння дитячих робіт, здатність бачити в них художній образ; організаційно-творчий критерій із показниками: вміння планувати роботу в усіх вікових групах відповідно до вимог програми виховання й навчання дітей дошкільного віку з образотворчої діяльності; вміння використовувати в роботі інноваційні технології.

На основі виявлених критеріїв та показників було визначено і схарактеризовано рівні готовності майбутніх фахівців до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільного навчального закладу (високий, достатній, середній, низький).

Високий рівень. Студенти цього рівня ґрунтовно обізнані з формами, методами і прийомами організації образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи дошкільного навчального закладу, психологічними та індивідуальними особливостями дітей дошкільного віку; знають художні твори світової та вітчизняної культури, різні види і жанри мистецтва, вміють аналізувати художні твори, розуміють роботи дітей з образотворчого мистецтва, бачать у них художній образ; у них наявні вміння планувати роботу в різновікових групах ДНЗ згідно з вимогами чинних програм виховання і навчання, вони здатні використовувати в роботі інноваційні технології.

Достатній рівень. Майбутні вихователі цього рівня обізнані з формами, методами і прийомами організації образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи дошкільного навчального закладу, психологічними та індивідуальними особливостями дітей; здебільшого знають художні твори світової та вітчизняної культури, різні види і жанри мистецтва, можуть їх аналізувати, розуміють роботи дітей з образотворчого мистецтва, водночас подекуди відчують труднощі в розумінні художнього образу дитячих робіт; вміють планувати роботу в різновікових групах дошкільного навчального закладу згідно з вимогами чинних програм, натомість відчують труднощі у використанні інноваційних технологій.

Майбутні вихователі, яких було віднесено до **середнього рівня** готовності, не завжди правильно називають форми, методи і прийоми організації образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи дошкільного навчального закладу, відчують труднощі з урахуванням психологічних та індивідуальних особливостей дітей різного дошкільного віку, не завжди впізнають художні твори світової та вітчизняної культури та розрізняють окремі види і жанри мистецтва; відчують труднощі в аналізі творів мистецтва, розумінні робіт дітей з образотворчого мистецтва, не бачать у них художнього

образу; студенти відчують труднощі у плануванні роботи в різновікових групах ДНЗ згідно з вимогами чинних програм, недостатньо застосовують у роботі інноваційні технології.

Студенти **низького рівня** досліджуваної готовності здебільшого не обізнані з формами, методами і прийомами організації образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи дошкільного навчального закладу, психологічними та індивідуальними особливостями дітей дошкільного віку; не знають художніх творів світової та вітчизняної культури; не обізнані з різними видами і жанрами мистецтва; не здатні здійснювати аналіз творів мистецтва; відчують значні труднощі в розумінні змісту художніх виробів дітей з образотворчого мистецтва, не бачать в них художнього образу; студенти відчують труднощі у плануванні роботи в різновікових групах ДНЗ, не застосовують у роботі інноваційні технології.

Для визначення рівнів готовності майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності в різновікових групах дошкільного навчального закладу відповідно до критеріїв і показників було розроблено: тести, вікторини щодо виявлення знань зі світової історії мистецтва, картки обізнаності студентів з різними видами і жанрами мистецтва, діагностування вміння розуміти й аналізувати твори мистецтва та художні вироби дітей, бачити в них художній образ; карту використання в роботі з дітьми інноваційних технологій (за Таама Аль Атабі Аяд Хаяві).

Результати констатувального етапу експерименту було обчислено за середньоарифметичними показниками, що дозволило визначити наявні рівні готовності майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи, а саме: на низькому рівні перебувало 33,8% студентів ЕГ і 36,8% – КГ; на середньому – 39,1% студентів ЕГ і 35,6% – КГ; на достатньому – 24,3% майбутніх вихователів ЕГ і 25% – КГ; на високому рівні – 2,8% студентів ЕГ і 2,6% – КГ.

На підставі теоретичного дослідження й одержаних результатів констатувального етапу експерименту побудовано модель підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності в різновікових групах ДНЗ, що обіймала етапи (збагачувальний, репродуктивний, творчий), педагогічні умови, формами і методами реалізації яких виступили лекційні і практичні заняття, курсові проекти, екскурсії до художніх музеїв і художніх виставок, ділові ігри, науково-дослідницька робота студентів, педагогічна практика у ДНЗ.

На збагачувальному етапі було реалізовано першу педагогічну умову «інтеграція гуманітарних навчальних дисциплін із дисциплінами фахової підготовки». Задля цього до змісту кожної дисципліни («Психологія дитяча», «Педагогіка дошкільна», «Анатомія, фізіологія і патологія дитини», «Основи

образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей») було внесено відповідні теми, в яких розкривалися психофізіологічні й індивідуальні особливості дітей різного дошкільного віку, специфіка роботи в різновіковій групі, структура і вимоги до занять з дітьми 3-5 років, планування роботи відповідно до кожного вікового періоду.

Стрижнем інтегративного підходу було обрано навчальний курс «Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва образотворчою діяльністю дітей», у процесі якого студенти оволодівали методикою організації і проведення занять з образотворчого мистецтва в кожній віковій групі, навичками практичної роботи. Ознайолювалися з художніми картинами українських і зарубіжних художників; набували навичок проведення занять з малювання, ліплення, аплікації, аналізували варіативні програми (комплексні та парціальні) щодо змісту навчання дітей малювання, аплікації, ліплення.

Крім цього для реалізації першої педагогічної умови було розроблено комп'ютерну програму «Дошкільна освіта», яка складалась із двох розділів «Основи образотворчого мистецтва», «Сучасний вихователь дітей різновікової групи дошкільного навчального закладу». Розділ «Основи образотворчого мистецтва» був представлений віртуальною картинною галереєю. Студенти мали можливість ознайомитися з роботами відомих художників, маловідомими фактами з біографії, осягнути їхній внесок у світову культуру, особистісні якості, що вплинули на формування їхньої професійної і художньої культури. По завершенні вивчення розділу було проведено ділову гру «Експерсія в музеї історії мистецтва».

У другому розділі програми «Сучасний вихователь дітей різновікової групи дошкільного закладу» передбачалося тестування студентів щодо виявлення їхньої обізнаності з особливостями і професійними якостями вихователя, який буде працювати з дітьми різновікової групи.

На першому етапі було розроблено спецкурс «Організація образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи в дошкільному навчальному закладі», який передбачав такі теми: «Теоретичні засади образотворчої діяльності дітей різновікової групи дошкільного навчального закладу», «Особливості організації образотворчої діяльності дітей у різновіковій групі», «Форми і методи організації образотворчої діяльності дітей різновікової групи в дошкільному навчальному закладі», «Використання інноваційних технологій на заняттях з образотворчого мистецтва в роботі з дітьми різновікової групи». Крім лекційних занять, студенти працювали на практичних і лабораторних заняттях, визначали за характером художніх виробів та малюнків дітей тему роботи, вік дитини, з'ясовували, в чому виявилась індивідуальність дитини, її емоційність, наявність художнього образу, пропонували можливі шляхи вдосконалення роботи

вихователів щодо організації дитячої художньої творчості.

Студентам було запропоновано виготовити зразки з використанням нетрадиційних технік малювання для дітей різновікової групи (3-5 років) та низку творчих завдань, як-от: із букв свого імені створити виразний образ, що нагадував би живі істоти (птахи, риби, звірі та ін.), виявити фантазію, індивідуальний стиль. Студенти набували вмінь використовувати інноваційні технології (малювання фарбами на вологому аркушу паперу, свічкою, малювання ватними паличками, долонею тощо) в роботі з дітьми різновікової групи, користуватися електронними підручниками, енциклопедіями, освітніми і науковими сайтами, вчилися проводити мультимедійні презентації мистецтвознавчої тематики (Power Point, Photoshop, Corel Draw, Art weave).

У позааудиторній роботі студенти під керівництвом педагогів відвідували обласні художні музеї (Одеса, Миколаїв), художні галереї, краєзнавчі музеї, періодичні виставки сучасних художників з подальшим обговоренням творів образотворчого мистецтва, їх аналізом, готували анотації щодо методики використання окремих картин у різновіковій групі, складали конспекти занять за програмними творами.

На репродуктивному етапі було реалізовано другу педагогічну умову «моделювання навчально-професійних ситуацій, спрямованих на організацію образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи». Студентів вчили моделювати заняття з образотворчої діяльності (малювання, аплікація, ліплення), з розвитку мовлення та ознайомлення з природою (розглядання і бесіда за репродукціями художніх картин) для варіативного поєднання на одному занятті дітей різного віку: а) дітей суміжного віку (3 і 4 роки), (4 і 5 років); б) дітей усіх вікових категорій (3, 4, 5 років); в) заняття, що вимагають розмежовувати вік дітей, тобто проводити заняття окремо з кожною віковою категорією дітей.

Розроблені конспекти занять обговорювались, аналізувались, обиралися кращі варіанти. Студенти складали обґрунтовані анотації на художні картини, декоративні вироби за програмами ДНЗ, у яких зазначалися різні моделі їх використання в роботі з дітьми різновікової групи; готували професійне портфоліо для педагогічної практики та для майбутньої професійної діяльності. На цьому етапі було проведено ділові ігри: «Відкрите заняття в ДНЗ», «Методичне об'єднання з образотворчої діяльності», «Подарунки батькам», «Екскурсія в художній музей», «Педагогічна рада: організація образотворчої діяльності в різновіковій групі ДНЗ», «Виставка дитячих робіт».

На творчому етапі було реалізовано третю педагогічну умову «занурення

студентів в активну професійно-художню діяльність». На цьому етапі студенти працювали в науковому гуртку «Образотворче мистецтво», в якому поєднували науково-дослідну роботу (проводили досліди в різновікових групах ДНЗ, готували доповіді на засідання гуртків, студентські наукові конференції, статті в збірник студентських робіт) з практичною (оволодівали інноваційними технологіями з малювання, аплікації, ліплення, виготовляли сайти, презентації з образотворчого мистецтва для ДНЗ), організували виставки своїх робіт, брали участь у конкурсах на краще портфоліо «Я у професії» з образотворчої діяльності.

Для проходження педагогічної практики кожний студент мав підготовлене ним портфоліо з образотворчої діяльності. До завдань практики входило: підготувати конспекти занять для різних варіантів вікового поєднання дітей у різновіковій групі; організувати виставку дитячих робіт для батьків; провести методичне об'єднання вихователів ДНЗ і взяти участь у роботі районного (міського, обласного) методичного об'єднання; створити гурток для дітей та їхніх батьків з образотворчої діяльності; провести екскурсію з дітьми старшого дошкільного віку та їхніми батьками в художній музей; взяти участь у роботі педради і батьківських зборах з питань образотворчої діяльності; оформити музей з образотворчого мистецтва та діяльності дітей у ДНЗ.

По завершенні педагогічної практики студентам було запропоновано оцінити свою готовність (самооцінка) та своїх однокурсників (взаємооцінка) до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп у дошкільному навчальному закладі. Задля цього майбутні вихователі заповнювали картки самооцінки і взаємооцінки, оцінювали зразки художніх виробів, виготовлених студентами, складені конспекти занять; проводилися конкурси «Обізнані і допитливі», «Кращий екскурсовод» тощо.

На прикінцевому етапі було проведено порівняльне обстеження сформованості рівнів готовності майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності в різновікових групах дошкільного закладу в експериментальній і контрольній групах. Порівняльні дані констатувального (КЗ) і прикінцевого (ПЗ) зрізів подано в таблиці.

Таблиця

Динаміка сформованості рівнів готовності майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності в різновікових групах дошкільного закладу на констатувальному і прикінцевому етапах експерименту (у%)

	Рівні готовності
--	------------------

Група	Високий		Достатній		Середній		Низький	
	КЗ	ПЗ	КЗ	ПЗ	КЗ	ПЗ	КЗ	ПЗ
Експериментальна	2,8	11,7	24,3	47,9	39,1	28,7	33,8	11,7
Контрольна	2,6	5,3	25	27	35,6	35,9	36,8	31,8

Як бачимо з таблиці, в ЕГ відбулися суттєві позитивні зміни. Високого рівня досліджуваної готовності в ЕГ досягли – 11,7% студентів (було 1,7%), у КГ – 5,3% (було 2,5%), достатній рівень виявлено у 47,9% майбутніх вихователів ЕГ (було 24%) та 27% (було 25,1%) у КГ, на середньому рівні досліджуваної готовності стало в ЕГ – 28,7% (було 39,5%) і 35,9% (було 36,2%) у КГ; низький рівень готовності до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи виявили 11,7% (було 34,8%) студентів ЕГ і 31,8% (було 36,2%) у КГ.

Для перевірки одержаних результатів було використано розрахунок λ -критерію Колмогорова-Смирнова між двома емпіричними даними. За результатами формувального етапу експерименту було отримано $\lambda_{кр} > \lambda_{емп}$. Тобто зміни, що відбулися в результатах рівнів готовності майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності в різновікових групах дошкільного навчального закладу після формувального етапу в ЕГ, виявилися статистично значущими.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення і практичне вирішення наукової проблеми підготовки майбутніх вихователів ДНЗ до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи, що дозволило обґрунтувати і побудувати модель забезпечення цього процесу, визначити та експериментально перевірити педагогічні умови.

1. Визначено сутність і структуру феномена «готовність майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів» як інтегральне особистісне утворення, результат процесу засвоєння майбутніми фахівцями системи знань, умінь і навичок професійно-художньої спрямованості щодо роботи з дітьми різного віку з образотворчої діяльності в дошкільних навчальних закладах.

2. Уточнено поняття «різновікова група», що розуміється як соціально організоване групове об'єднання дітей різного дошкільного віку (від молодшого до старшого), яке має спільний освітній простір (групова кімната), одного вихователя і помічника вихователя; спільні кімнати для занять, ігор, харчування, умивання, роздягання, спільне обладнання, іграшки; створюється можливість

для спілкування, обміну досвідом старших дітей з молодшими; взаємодопомоги і взаємонавчання, виховання гуманних взаємовідносин у різновіковому колективі дітей з урахуванням основних принципів комплектування: вікових ознак, індивідуальних особливостей розвитку дітей та родинних зв'язків. «Організація образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи» розглядається як взаємодія вихователя і дітей різного віку на заняттях з образотворчої діяльності з метою навчання їх малювання, ліплення, аплікації; вміння сприймати й аналізувати твори мистецтва, що регулюється встановленим режимом і умовами роботи дошкільного навчального закладу.

3. Виявлено структуру готовності майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи, що містить три взаємопов'язаних компоненти (рефлексивний, креативний, організаторський). Критеріями і показниками готовності майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи було обрано: когнітивний (знання психологічних, індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку; знання форм, методів та прийомів організації образотворчої діяльності в різновіковій групі дошкільного навчального закладу), культурологічний (обізнаність з художніми творами світової та вітчизняної культури; обізнаність з різними видами і жанрами мистецтва; вміння аналізувати твори мистецтва і роботи дітей з образотворчої діяльності, бачити в них художній образ) і організаційно-творчий (уміння планувати роботу в усіх вікових групах відповідно до вимог програми виховання й навчання дітей дошкільного віку; вміння використовувати в роботі інноваційні технології); рівні готовності майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи (високий, достатній, середній, низький).

4. Визначено й обґрунтовано педагогічні умови готовності майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності в різновікових групах: міждисциплінарна інтеграція нормативних дисциплін психолого-педагогічного циклу з фаховими навчальними дисциплінами професійно-художньої спрямованості; моделювання навчально-професійних ситуацій, спрямованих на організацію образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи; занурення студентів в активну професійно-художню діяльність.

5. На констатувальному етапі експерименту в КГ на високому рівні готовності майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів було виявлено – 2,5% студентів, на достатньому – 25,1%, на середньому – 36,2% майбутніх вихователів і на низькому – 36,2%. В ЕГ на високому рівні було виявлено – 1,7% студентів, на достатньому – 24%, на середньому – 39,5% майбутніх вихователів і на низькому – 34,8%.

6. Для проведення формувального етапу експерименту побудовано й апробовано модель і експериментальну методику підготовки майбутніх

вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп, яка передбачала проведення цілеспрямованої роботи, що відбувалася поетапно (збагачувальний, репродуктивний, творчий) із упровадженням педагогічних умов. Метою збагачувального етапу було озброєння студентів системою знань із психолого-педагогічних і фахових навчальних дисциплін і спецкурсу «Організація образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи в дошкільному навчальному закладі». Формами навчання виступили лекції і практичні заняття психолого-педагогічного, мистецтвознавчого напрямів, написання рефератів, курсових робіт, екскурсії до художнього музею, виставок майстрів образотворчого мистецтва тощо.

Репродуктивний етап мав за мету набуття практичних умінь і навичок, професійного досвіду для вирішення завдань організації образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи. Застосовувалися такі форми навчання, як аналіз конспектів занять, складання анотацій до художніх картин, декоративних виробів, програм ДНЗ, виготовлення портфоліо, проведення ділових ігор.

На творчому етапі здійснювалося занурення студентів в активну професійно-художню діяльність і застосування набутих знань, умінь і навичок під час проходження педагогічної практики в дошкільних навчальних закладах. На цьому етапі проводилася науково-дослідна робота в різновікових групах дошкільного навчального закладу, організація виставок робіт студентів і дітей різновікової групи, розробка презентацій і сайтів, проведення методичних об'єднань і створення гуртків для дітей та їхніх батьків з образотворчої діяльності.

7. Встановлено, що впровадження моделі та методики підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності в різновікових групах дошкільного навчального закладу дозволило досягти позитивних змін у рівнях готовності студентів експериментальної групи порівняно з контрольною. Так, в експериментальній групі високий рівень збільшився з 1,7% до 11,7%, достатній – із 24% до 47,9%, на середньому стало 39,5% (було 28,7%) на низькому залишилося 11,7% (було 34,8%). У контрольній групі високого рівня досягли 5,3% майбутніх вихователів (було 2,5%), достатнього – 27% (було 25,1%), середнього 35,9% (було 36,2%), низький рівень зберігся у 31,8% студентів (було 36,2%).

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності дітей у різновікових групах дошкільного навчального закладу. Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у визначенні методів, прийомів і засобів підготовки фахівців до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи в системі підвищення кваліфікації педагогів дошкільної освіти.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Кавиліна Г. К. Основні етапи розвитку відчуття кольору у студентів на заняттях з малювання / Г. К. Кавиліна // Наука і освіта. – 2008. – № 1–2. – С. 55 – 58.
2. Кавиліна Г. К. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до організації образотворчої діяльності в різновікових групах дошкільного навчального закладу / Г. К. Кавиліна // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Спецвипуск : «Сучасні тенденції в педагогічній науці України та Ізраїлю: шлях до інтеграції». – 2010. – С. 166 – 170.
3. Кавиліна Г. К. Особливості взаємодії дітей різновікової групи на заняттях з образотворчої діяльності / Г. К. Кавиліна // Проблеми підготовки сучасного вчителя. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – 2010. – № 2. – С. 60 – 64.
4. Кавиліна Г. К. Педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності в різновікових групах дошкільного навчального закладу / Г. К. Кавиліна // Наука і освіта. – 2013. – № 1, 2. – С. 55 – 58.
5. Кавылина А. К. Этапы реализации педагогических условий подготовки будущих воспитателей к организации изобразительной деятельности с детьми разновозрастной группы / А. К. Кавылина // Концепт. Научно-методический электронный журнал, 2014. – № 9 (сентябрь). Режим доступа до журн. : <http://e-koncept.ru/2014/14257.htm>.
6. Кавиліна Г. К. Використання творів Марії Приймаченко в роботі з дітьми дошкільного вік / Г. К. Кавиліна // Матеріали науково-практичної конференції [«Декоративно-прикладне мистецтво в національній системі художньо-педагогічної освіти: досвід і перспективи»], (12-13 листопада 2010 р.). – Одеса : Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2010. – С. 49.
7. Кавиліна Г. К. До проблеми створення дошкільниками художнього образу в процесі малювання / Г. К. Кавиліна // Педагогічний альманах. Читання студентів і молодих науковців, присвячені педагогічній спадщині К. Д. Ушинського. – 2007. – С. 120 – 122.
8. Кавиліна Г. К. Форми організації навчання дітей дошкільного віку в групах змішаного типу / Г. К. Кавиліна // Педагогічний альманах. Сучасні проблеми дошкільної освіти. – 2009. – С. 127 – 131.
9. Кавиліна Г. К. Деякі особливості проведення занять з малювання з дітьми різновікової групи / Г. К. Кавиліна // Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки. – 2011. – № LVIII. – Ч.1. – С. 56 – 60.
10. Кавиліна Г. К. Критерії оцінки рівня підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності у різновікових групах

дошкільного навчального закладу / Г. К. Кавиліна // Педагогічний альманах. Сучасні проблеми дошкільної освіти. – 2014. – С. 49 – 52.

АНОТАЦІЯ

Кавиліна Г. К. Підготовка майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», МОН України. – Одеса, 2015.

У дисертації вперше визначено педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності з дітьми різновікових груп дошкільних навчальних закладів (міждисциплінарна інтеграція нормативних дисциплін психолого-педагогічного циклу з фаховими дисциплінами професійно-художньої спрямованості; моделювання навчально-професійних ситуацій, спрямованих на організацію образотворчої діяльності з дітьми різновікової групи; занурення студентів в активну професійно-художню діяльність), розкрито компоненти (рефлексивний, креативний, організаторський) готовності, визначено критерії (когнітивний, організаційно-творчий, культурологічний) з відповідними показниками; виявлено рівні готовності майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності (високий, достатній, середній, низький). науково обґрунтовано експериментальну методику і модель підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності в різновіковій групі дошкільного навчального закладу.

Ключові слова: різновікова група, організація образотворчої діяльності, готовність майбутніх вихователів, модель, педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до організації образотворчої діяльності в різновіковій групі дошкільного навчального закладу.

АННОТАЦИЯ

Кавылина А. К. Подготовка будущих воспитателей к организации изобразительной деятельности с детьми разновозрастных групп дошкольных учебных заведений. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского», МОН Украины. – Одесса, 2015.

В диссертации впервые определены педагогические условия подготовки будущих воспитателей к организации изобразительной деятельности с детьми разновозрастных групп дошкольных учебных заведений (междисциплинарная интеграция нормативных дисциплин психолого-педагогического цикла с профессиональными дисциплинами профессионально-художественной направленности; моделирование учебно-профессиональных ситуаций, направленных на организацию изобразительной деятельности с детьми разновозрастной группы; погружение студентов в активную профессионально-художественную деятельность); раскрыты компоненты (рефлексивный, креативный, организаторский) готовности, определены её критерии и показатели: когнитивный (ознакомление с психологическими, индивидуальными особенностями детей дошкольного возраста; ознакомление с формами, методами и приемами организации изобразительной деятельности с детьми разновозрастной группы дошкольного учебного учреждения); культурологический (ознакомление с художественными произведениями мировой и отечественной культуры; ознакомление с различными видами и жанрами искусства; умение анализировать произведения искусства; умение анализировать работы детей по изобразительному искусству, видеть в них художественный образ); организационно-творческий (умение планировать работу во всех возрастных группах в соответствии с требованиями программы воспитания и обучения детей дошкольного возраста по изобразительному искусству; умение использовать в работе инновационные технологии); выявлены уровни готовности будущих воспитателей к организации изобразительной деятельности (высокий, достаточный, средний, низкий).

Научно обоснованна экспериментальная модель и методика подготовки будущих воспитателей к организации изобразительной деятельности в разновозрастной группе дошкольного учебного учреждения, которая предусматривала проведение целенаправленной работы, и проходила поэтапно (обогащительный, репродуктивный, творческий) с внедрением педагогических условий. Целью обогащительного этапа было вооружение студентов системой знаний по психолого-педагогическим и профессиональным учебным дисциплинам и спецкурса «Организация изобразительной деятельности с детьми разновозрастной группы в дошкольном учебном заведении». Формами обучения выступили лекции и практические занятия психолого-педагогического, искусствоведческого направления, написание рефератов, курсовых работ, экскурсии в художественный музей, посещение выставок мастеров изобразительного искусства. Целью репродуктивного этапа было приобретение практических умений и навыков, профессионального опыта для решения задач организации изобразительной деятельности с детьми разновозрастной группы.

Применялись такие формы обучения, как анализ конспектов занятий, составление аннотаций к художественным картинам, декоративным изделиям, программам дошкольного учебного заведения, студенты подготавливали портфолио, проводили деловые игры. На творческом этапе осуществлялось погружение студентов в активную профессионально-художественную деятельность, студенты применяли приобретенные знания, умения и навыки во время прохождения педагогической практики в дошкольных учебных заведениях. На этом этапе проводилась научно-исследовательская работа в разновозрастных группах детского сада, организация выставок работ студентов и детей разновозрастной группы, разработка презентаций и сайтов, проведение методических объединений и создание кружков для детей и их родителей по изобразительной деятельности.

Уточнены понятия «разновозрастная группа», «организация изобразительной деятельности с детьми разновозрастной группы».

Ключевые слова: разновозрастная группа, организация изобразительной деятельности, готовность будущих воспитателей, педагогические условия, модель подготовки будущих воспитателей к организации изобразительной деятельности с детьми разновозрастных групп дошкольных учебных заведений.

ANNOTATION

Kavylina A. K. Preparation of future educators to organization of graphic activity with the children of different age groups of preschool educational establishments. – Manuscript.

Dissertation on the competition of candidate degree in pedagogical studies on speciality 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. – State institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky», Ministry of Education and Science of Ukraine. – Odessa, 2015.

In this dissertation an author had originally defined the pedagogical terms of preparation of future educators to organization of graphic activity with the children of different age groups of preschool educational establishments (cross-discipline integration of normative disciplines of psychological-pedagogical cycle with professional disciplines of professional-artistic orientation; modelling of educational-professional situations, directed on organization of graphic activity with the children of different age group; immersion of students in active professional-artistic operation); had exposed the components (reflection, creative, organizational) of readiness and defined criteria (cognitive, organizational-creative, culturological) with proper indexes. An author had defined levels of readiness of future educators to organization of graphic activity (high, sufficient, middle, low) and scientifically grounded experimental model of preparation of future educators to organization of graphic activity in the different age group of preschool educational establishments.

Keywords: different age group, organization of graphic activity, readiness of future educators, model, pedagogical terms of preparation of future educators to organization of graphic activity in the different age group of preschool educational establishments.

Підписано до друку 28.10.2015.

Обсяг 0,9 друк. арк. Формат 60x88/16 Зам. № 3917/15

Наклад 100 прим.

Надруковано у ФОП Бондаренко М.О.

м. Одеса, вул. В.Арнаутська, 60

т. +38 0482 35 79 76

info@aprel.od.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців , № 4684 від 13.02.2014 р.